גוילי, בעו מיניה: מהו שיעיד אדם באשת חורגו? בסורא אמרי "בעל כאשתו בפומבדיתא אמרי "אשה כבעלה דאמר רב הונא אמר רב (*נחמן) מניין שהאשה כבעלה - דכתיב °ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דודתך היא" והלא 'אשת דודו' היא מכלל דאשה כבעלה: ובעל אמו הוא ובנו וחתנו: בנו היינו אחיו? אמר רבי ירמיה לא נצרכא אלא לאחי האח רב חסדא 'אכשר באחי האח, אמרו ליה לא שמיע לך הא דר' ירמיה? אמר להו לא *שמיע לי כלומר לא סבירא לי, אי הכי היינו אחיו? תנא אחיו מן האב וקתני אחיו מן האם. אמר רב חסדא 'אבי חתן ואבי כלה מעידין זה ע"ז ולא דמו להדדי אלא כי *אכלא לדנא אמר רבה בר בר חנה מעיד אדם לאשתו ארוסה אמר רבינא לא אמרן אלא לאפוקי מינה אבל לעיולי לה לא מהימן, ולא היא ולא שנא לאפוקי ולא שנא לעיולי לא מהימן מאי דעתיך כדאמר ר' חייא בר אמי משמיה דעולא *אשתו 'ארוסה: לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאה לו, 'מתה אינו יורשה, 'מת הוא גובה כתובתה - התם "בשארו" תלה רחמנא, אכתי לאו "שארו" היא הכא משום 'איקרובי דעתא' הוא והא איקרבא דעתיה לגבה: חורגו לבדו: ת"ר חורגו לבדו רבי יוסי אומר גיסו ותניא אידך גיסו לבדו ר' יהודה אומר חורגו מאי קאמר? אילימא הכי קאמר חורגו לבדו והוא הדין לגיסו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו והוא הדין לחורגו אלא מתני' דקתני גיסו הוא ובנו וחתנו מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי ואלא הכי קאמר חורגו לבדו אבל גיסו הוא ובנו וחתנו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו אבל חורגו הוא ובנו וחתנו ואלא הא דתני ר' חייא שמונה אבות שהן עשרים וארבעה כמאן לא כר' יוסי ולא כר' יהודה אלא הכי קאמר חורגו לבדו אבל גיסו הוא ובנו וחתנו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו וכ"ש חורגו ומתני' ר' יהודה, ברייתא ר' יוסי, אמר רב יהודה אמר שמואל 'הלכה כרבי יוסי, ההיא מתנתא דהוי חתימי עלה תרי גיסי סבר רב יוסף לאכשורה דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי, אמר ליה אביי ממאי דרבי יוסי דמתניתין למכשר בגיסו, דילמא 'רבי יוסי דברייתא 'דפסיל בגיסו? לא ס"ד דאמר שמואל כגון אנא ופנחס דהוינן אחי וגיסי, אבל גיסי דעלמא שפיר דמי דילמא כגון אנא ופנחס משום דגיסו קאמר ליה זיל קניה בעדי מסירה כר' אלעזר *והאמר רבי אבא 'מודה רבי אלעזר במזויף מתוכו שהוא פסול א"ל זיל לא שבקי לי דאותביניה לך: ר' יהודה אומר כו': א"ר תנחום א"ר טבלא אמר ר' ברונא אמר רב הלכה כרבי יהודה, רבא אמר ר"נ אין הלכה כרבי יהודה וכן אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אין הלכה כר' יהודה איכא דמתני לה להא דרבה בר בר חנה אהא את זו דרש רבי יוסי הגלילי °ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם *וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל שופט שלא היה בימיו, אלא זה שהיה קרוב ונתרחק אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' יוסי הגלילי, בני חמוה דמר עוקבא

קרובים

ויקרא יח

דברים יז

גוילי · קלפים: **באשת חורגו** · על נכסי מלוג שלה בהשפטה עם אדם מן השוק, ובנכסי שאר קרובים לא איבעי להו דכיון דבניהם פסולין לו והוא להם פסול אף נשים לפי שהבנים ראויין לירש את אמן אבל חורגו, דבנו כשר, מיבעי' לן באשתו: **בעל כאשתו** · ואשה כבעלה והרי הוא כאילו חמיה ותנן (דף כז:) חמיו פסול קרוב הוא: **אחי האח** · בן שיש לבעל אמו מאשה אחרת פסול לו מפני שהוא אחי אחיו: **אבי חתן ואבי כלה** · בן ראובן שנשא בת שמעון לא נתקרבו ראובן ושמעון בכך וכשרין להעיד זה לזה בכל עדיות ולא אמרינן בשביל בנו שנתקרב ראובן לשמעון נפסל ראובן לשמעון: **ולא דמו** · ראובן ושמעון להדדי: **אלא כי אכלא לדנא** · כמגופה שאינה דומה לחבית: **לאפוקי מינה** · לחוב לה ולזכות לבעל דינה דקרוב לא הוי כל זמן שלא נשאה ומיהו לעיולי לה לא מהימן, דאדעתא דידיה קעביד: **מאי דעתיך** · דלא חשבת ליה קרוב: **לא אונן** · אם מתה אינו נאסר בקדשים מחמת אנינות: **ואין מטמא לה** · אם (א) כהן הוא ואית דל"ג אינה מטמאה וכן היא אינה נאסרת באנינות מיתתו בקדשים ואינה מטמאה אינה מצווה להתעסק בו והיידי דתנא לא אוננת תנא ולא מיטמאת (ב) ולאו דווקא דנשים דכהונה לא הוזהרו על הטומאה: **גובה כתובה** · בדכתב לה מן האירוסין מוקמינן לה בשנים אוחזין (ב"מ דף יח.) והאי דקתני לא מטמא לה קא סמכת ואמרת לאו קרוב הוא: **התם** · גבי טומאה וירושה: **בשארו תלה רחמנא.** כדכתיב (ויקרא כא) "כי אם לשארו הקרוב" ואמר מר (יבמות דף כב:) "שארו" זו אשתו וכן בירושת הבעל "לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה" מיכן שהבעל יורש את אשתו בית נחלין (ב"ב ד' קט:)(ג): **גיסו לבדו** · אבל בנו וחתנו כשרים לגיסו ורבי יוסי פליג אמתני' בתרתי חדא דקתני מתני' בגיסו בן וחתן ופליג נמי אבעל אחות אמו דקתני מתני' דהוה קרוב וכן גם הוא קרוב לו דהוי לו בן גיסו פסול הוא לו משום דאיהו לדידיה בעל אחות אמו אבל משום קורבה דבן גיסו לא מיפסיל ונפקא מינה דחתן גיסו כשר להעיד לו (*והוא הדין לגיסו והיינו דקתני בברייתא ר' יהודה אומר חורגו אף חורגו דמודה נמי בגיסו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו והוא הדין לחורגו) וה"ו נוס"ח אח"ר בפי' ונראה גיסו לבדו ורבי יוסי פליג אמתניתין בחדא דקתני מתני' גיסו ובנו וחתנו *(כשרים לגיסו) דהבעל אחות אמו דקתני מתניתין דהוי קרוב וכן גם הוא קרוב לו דהוי ליה בן גיסו לא פליג רבי יוסי עלה ומודה הוא דבן גיסו פסול לו משום דאיהו לדידיה בעל אחות אמו אבל משום קורבה דבן גיסו לא מפסיל ונפקא מינה דחתן גיסו כשר וכו': **מאי גיסו דקאמר רבי יוסי אף גיסו** · ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי: הכי גרסינן אלא הכי קאמר חורגו לבדו אבל גיסו הוא ובנו וחתנו ואתא רבי יוסי למימר גיסו לבדו אבל חורגו הוא ובנו וחתנו: **אלא הא דתני רבי חייא כו' לא רבי יהודה ולא ר' יוסי** · דלר' יהודה ט' אבות הויין במתני' בר מחורגו וכן לר' יוסי תשעה הוין: אלא חורגו לבדו אבל גיסו הוא ובנו וחתנו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו וכל שכן חורגו: **ומתני' רבי יהודה** · דקתני בן וחתן בגיסו: **ברייתא ר' יוסי** · אפיק גיסו וחורגו והני ח' אבות ובנים והתנים, ואית דמוקמי להאי בן גיסו דקא מכשר ר' יוסי בבן שיש לו לגיסו מאשה אחרת כי היכי דלא לפלוג ר' יוסי אבעל אחות אמו, ולא מיתוקמא שפיר דכל בניהם דמתני' מאותה אשה קאמר ועוד אי מאשה אחרת מכשיר ר' יוסי מכלל דתנא דידן מאשה אחרת נמי פסול משום קרוב מחמת קרוב תיקשי לרב חסדא דאכשר באחי האח דהשתא בן גיסו פסול משום אחי בן אחות אשתו *אחי האח מיבעיא: **הלכה כר' יוסי** · קס"ד כר' יוסי דמתני' דלא פסול אלא קרוב הראוי לירש וגיסו אינו ראוי ליורשו: **דפסיל בגיסו** · דקתני גיסו לבדו: **לא ס"ד** · דהא בהדיא פריש שמואל לפסולא דגיסו כגון אנא ופנחס שהיה אחיו וגיסו, מכלל דגיסו דעלמא כשרין: **משום גיסו** · ושמואל פירושא דגיסו אתא לאשמעי': **א"ל** · למקבל מתנה: **זיל קנייה בעדי מסירה** · אם יש לך עדים אחרים שמסר לך שטר זה בפניהם הביאם ויעידו ותהיה שלך דסבר כרבי אלעזר דאמרי' במסכת גיטין (ד' ג:) אפי' לא חתמו בו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם: **במזויף מתוכו** · שחתמו בו עדים פסולים שהוא פסול, דבמאי קני ליה, בהאי שטרא, האי שטרא חספא בעלמא הוא:

קרובים

גיסו לבדו וכ"ש חורגו · אינם שוים דחורגו לבדו למעוטי בנו וחתנו וגיסו לבדו לא למעוטי בנו דהא ברייתא ר' יוסי היא אלמא חשיב בעל אחות אמו והיינו בן גיסו ולא אתא למעוטי אלא חתנו כדפי' הקונטרס ומדמסקי' דהלכה כר' יוסי דגיסו לבדו למעוטי חתנו יש לדקדק כ"ש שנים הנשואים שתי בנות אחיות או בנות שני אחים דכשרים:

והא מודו רבי אלעזר במזויף מתוכו · מדמהדר ליה אביי הכי משמע דס"ל כרבי אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי אלמא קסבר אביי כתב לאחד ומסר לאחר זה שמסר לו קנה דהכי א"ר אלעזר בסוף מי שהיה נשוי (כתובות דף נה: ושם) ותימה הא אביי הוא דאמר בפ"ק דב"מ (דף יג. ושם) עדיו בחתומיו זכין לו וי"ל דההיא דכתב לאחר מיירי בב' שטרות היוצאים ביום אחד שזמנם שוה דכיון דלא מוכח מתוך השטר איזה קדם לא שייך למימר עדיו בחתומיו זכין לו ואזלינן בתר מסירה אבל היכא דמתוך השטר מוכח איזהו קדם עדיו בחתומיו זכין לו ואפילו נמסר לבסוף*:

דברי

עין משפט
נר מצוה

נה א ב מיי' פי"ג מהל' עדות הלכה ו סמג לאוין רטו טוש"ע ח"מ סימן לג סעיף ג:

נו ג מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף ז:

נז ד מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ו:

נח ה מיי' שם הל' יד טוש"ע שם סעיף ט:

נט ו מיי' פ"ב מהלכות אבל הלכה ג סמג לאוין רלה טוש"ע יו"ד סי' שעג סעיף ד וסי' שעד סעיף ד טוש"ע אה"ע סי' נד סעיף ה:

ס ז מיי' פכ"ב מהל' אישות הלכה ב סמג עשין מח טוש"ע אה"ע שם וסי' נו:

סא ח מיי' שם פי"ט הלכה יא סמג שם טוש"ע אה"ע סי' נד סעיף ו:

סב ט מיי' פי"ג מהל' עדות הלכה יג סמג לאוין רטו טוש"ע ח"מ סימן לג סעיף ח:

[ועי' תוס' גיטין יז. ד"ה מפני]

סג י כ מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף ד וע"ש:

סד ל מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה יז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף יז:

מסורת
הש"ס

[ברי"ף וברא"ש ליתא]

[עירובין קב: וש"נ]

[גי' הערוך אובלי פירוש אוכלי כסוי החביות שאין בהםדיבוק אלא כנחה בלבד]

ב"מ יח. [ע"ש נ"ט] יבמות כב: ע"ש מג: ע"ש כתובות נג. ע"ש וסט: ע"ש

גיטין ד. [ודף י: ב"ב קס.]

רש"ל מ"ז

ר"ה כה: ע"ש קידושין סו: ע"ש

ברש"י שבאלפס' ליתא להנך שתי תיבות

אחי האם מיבעיא כצ"ל

◆

רבינו חננאל

אחי אביו בן אחות חמיו וכו': רב איקלע למיזבן גוילי בעי מיניה מהו שיעיד אדם לאשת חורגו א"ל בסורא אמרי בעל כאשתו. בפומבדי' אמרי אשה כבעלה כלומר עדותו פסולה. מנא לך דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דודתך היא מיכן שהאשה כבעלה. רב נפק למתרי משכן לר' חייא רבה עבר בחד אתר ואשכח ר' יוחנן יתיב מקשי תנינן חורגו לבדו אשת חורגו מהו בעל חורגתו מהו אשה כבעלה הבעל כאשה. וקשת אשת חורגו כחורגו. והבעל כאשה. רב חסדא בעי משה שיהא כשר באשת פנחס *)

*) מכאן עד ריש דף כ"ט ע"א חסר בכ"י

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואין מטמא וכו' כהן הוא וכן הוא וכו' על הטומאה ואית דל"ג אינה מטמאה הס"ד כנ"ל: (ב) בא"ד ולאו דוקא נשי. נ"ב ובב"מ דף יח פי' רש"י להדיא דזה קאי אנשי כהונה דאין כופין אותה לטמא לו אע"ג דכתיב לה יטמא מצוה הוא ע"ש: (ג) ד"ה בשארו תלה וכו' בית נחלין הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה וה"ה לגיסו והיינו וכו' וה"ה לחורגו הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה מאי גיסו דקאמר וכו' עד תשעה הויין הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה גיסו לבדו וכו' להעיד לו הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה [illegible] וכו' דחתן גיסו כשר וכו' הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה אלא חורגו:

מהו שיעיד אדם באשת חורגו?

* אחי האח

* המספרים מתואמים עם דבורי המתחיל ברש"י

סידור ומספור ד"ה של רש"י על פי הב"ח